

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНИХ СИЛ
КАФЕДРА ПОЖЕЖНОЇ ТА РЯТУВАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Організація професійної підготовки особового складу»
професійної, обов'язкової підготовки

за освітньо-професійною програмою «Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи»
підготовки за магістерським рівнем вищої освіти
у галузі знань 26 «Цивільна безпека»
за спеціальністю 261 «Пожежна безпека»
мова навчання українська

Рекомендовано кафедрою пожежно-рятувальної підготовки
(назва кафедри)
на 2022-2023 навчальний рік.

Протокол від «28» серпня 2021 року № 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Організація професійної підготовки особового складу»
(назва навчальної дисципліни)

2021 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Організація професійної підготовки особового складу» дозволяють виконувати обов'язки керівного складу пожежно-рятувального підрозділу з організації, проведенню та контролю професійної підготовки особового складу підрозділів у відповідності до вимог керівних документів, а також з урахуванням гендерного аспекту та питань гендерної рівності.

Даний курс передбачає формування у майбутнього фахівця чітких знань і вмінь щодо виконання посадових інструкцій керівного складу підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, з врахуванням:

- вимог нормативно-правових документів щодо організації професійної підготовки особового складу в підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій;
- матеріального та методичного забезпечення навчального процесу в пожежно-рятувальних підрозділах;
- дотримання правил безпеки праці під час проведення навчання особового складу караулів підрозділу.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що всі практичні заняття проводяться з оформленням оперативно-службової документації та документів табельної звітності за результатами службової діяльності чергових караулів пожежно-рятувальних підрозділів, що дозволяє максимально приблизити до реальних умов організації професійної підготовки особового складу підрозділу.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Безуглов Олег Євгенійович, доцент кафедри пожежної та рятувальної підготовки факультету оперативно-рятувальних сил, к.т.н., доцент.
Контактна інформація	61039 м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет №311а. Робочий номер телефону – 707-35-16.
E-mail	bezuglov.59@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	
Професійні здібності	
Наукова діяльність за освітнім компонентом	

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>). Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру що четверга з 15.00 до 16.00 в аудиторії №307. В разі додаткової потреби здобувача в

консультації час погоджується з викладачем.

Метою викладання навчальної дисципліни «Організація професійної підготовки особового складу» є надання фахівцям оперативно-рятувальної служби поглиблених знань з організації системи управління професійною підготовкою та післядипломною освітою рядового та начальницького складу органів управління та підрозділів цивільного захисту удосконалення матеріально-технічної бази професійної підготовки та контролю готовності підрозділів до виконання дій за призначенням.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна)
Статус дисципліни	професійна, обов'язкова
Рік підготовки	1
Семестр	1
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	1
- загальна кількість годин	90
- лекції (годин)	8
- практичні заняття (годин)	2
- самостійна робота (годин)	80
- підсумковий контроль	диференційний залік

Передумови для вивчення дисципліни

Раніше мають бути вивчені дисципліни: охорона праці в галузі, організація служби та підготовки. Для вивчення дисципліни необхідні наступні результати навчання: доносити професійні знання, власні обґрунтування до фахівців пожежно-рятувальних формувань і широкого загалу.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПРН
Доносити професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців пожежно-рятувальних формувань і широкого загалу.	ПРН16
Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші вікові, гендерні та (або) культурні відмінності.	ПРН18
Організовувати та забезпечувати підвищення професійного рівня	ФРН21

особового складу органів та підрозділів	
---	--

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців та нефахівців.	ПК21
Здатність аналізувати стан гарнізонної та караульної служб, забезпечувати готовність підрозділів до дій за призначенням	ФК23
Здатність застосувати основні положення нормативно-правових актів з питань охорони праці в процесі професійної діяльності	ФК25

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни

Модуль

Тема: 1.1. Удосконалення системи підготовки кадрів для органів управління та підрозділів цивільного захисту.

Тема: 1.2. Організація професійної підготовки та післядипломної освіти осіб рядового і начальницького складу органів управління та підрозділів цивільного захисту.

Тема: 1.3. Організація професійної підготовки та післядипломної освіти осіб рядового і начальницького складу органів управління та підрозділів цивільного захисту.

Тема: 1.4. Організація та порядок проведення службової підготовки осіб рядового і начальницького складу підрозділів цивільного захисту.

Тема: 1.5. Організація та порядок проведення службової підготовки осіб рядового і начальницького складу підрозділів цивільного захисту.

Тема: 1.6. Розробка плануючих документів службової підготовки з особовим складом підрозділів цивільного захисту.

Тема: 1.7. Організація підсумкової перевірки та підбиття підсумків службової підготовки.

Тема: 1.8. Організація підсумкової перевірки та підбиття підсумків службової підготовки.

Тема: 1.9. Перевірка та звітність за результатами службової підготовки за навчальний рік.

Тема: 1.10. Планування роботи та розробка звітної документації підрозділів цивільного захисту.

Тема: 1.11. Розробка форм статистичної звітності підрозділів цивільного захисту.

Тема: 1.12. Особливості психологічної підготовки керівника гасіння пожеж.

Тема: 1.13. Організація та проведення перевірки внутрішньої, караульної служби підрозділів цивільного захисту.

Тема: 1.14. Перевірка та розробка заходів за результатами перевірки внутрішньої та караульної служби.

Тема: 1.15. Система управління охороною праці в органах і підрозділах ДСНС України.

Тема: 1.16. Навчання та перевірка знань з питань охорони праці в органах і підрозділах ДСНС України.

Тема: 1.17. Розслідування та ведення обліку нещасних випадків в органах і підрозділах ДСНС України.

Тема: 1.18. Розслідування та ведення обліку нещасних випадків в органах і підрозділах ДСНС України.

Тема: 1.19. Забезпечення безпечних умов праці в органах і підрозділах ДСНС України.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота	
1- й семестр						
Модуль 1						
Тема 1.1.	6	2			4	
Тема 1.2.	6	2			4	
Тема 1.3	5				5	
Тема 1.4	6	2			4	
Тема 1.5	5				5	
Тема 1.6	4				4	
Тема 1.7	6	2			4	
Тема 1.8	4				4	
Тема 1.9	4				4	
Тема 1.10	4				4	
Тема 1.11	6		2		4	
Тема 1.12	5				5	
Тема 1.13	4				4	
Тема 1.14	4				4	
Тема 1.15	4				4	
Тема 1.16	4				4	
Тема 1.17	5				5	
Тема 1.18	4				4	
Тема 1.19	4				4	
МКР						2
Разом за модулем 1	90	8	2		80	

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань (якщо є), консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

– пояснення (під час викладання навчального матеріалу керівником заняття здійснюється глибоке пояснення відповідного навчального матеріалу з наголосом на його подальше практичне застосування під час виконання службових обов'язків);

– обговорення (є складовою частиною будь-якого виду навчального заняття, особлива увага звертається на практичні питання, пов'язані з вивченням керівних документів з питань охорони навколишнього природного середовища від промислових забруднень та на питання проведення практичних розрахунків);

– повторення (тренування) – спрямований на якісний кінцевий результат виконання відповідного завдання під час проведення практичних (семінарських) занять;

– показу (застосовується під час проведення усіх видів навчальних занять на прикладах розгляду документів);

– творчого підходу (викликає у здобувачів вищої освіти почуття зацікавленості та необхідності в якісному відпрацюванні сформульованого керівником заняття відповідного завдання на заняття, розуміння ними, що саме якісне вирішення вказаного завдання допоможе кожному з них в подальшому натхненно вирішувати подібні завдання під час службової діяльності);

– контролю (спрямований на те, що кожний здобувач вищої освіти повинен в кінцевому результаті з високим ступенем якості виконати кожний елемент завдання, яке йому ставилося).

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усне та письмове опитування на кожному практичному занятті;
- модульна контрольна робота;
- диференційний залік.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної

дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань. Опитування проводиться на кожному практичному та семінарському заняттях. Воно передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу).

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на лекційному, практичному (семінарському) заняттях оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів:

3 бали – здобувач вищої освіти приймає активну участь в обговоренні питань, розв'язанні задач, демонструє здатність самостійного пошуку відповідей, аналізу наданого матеріалу, надає правильні відповіді на питання викладача;

0 балів – здобувач вищої освіти не приймає участь в обговоренні питань, розв'язанні задач; надає не правильні відповіді на питання викладача.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, самостійність виконання.

Виконання модульної контрольної роботи є складовою поточного контролю і здійснюється шляхом самостійного виконання письмової роботи. Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з трьох запитань.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульної контрольної роботи оцінюється в діапазоні від 0 до 85 балів:

77,0÷85,0 балів – послідовна і повна відповідь на поставлені три запитання;

61,0÷76,0 балів – у відповіді зроблена не принципова помилка несуттєвого характеру, при повних знаннях програмного матеріалу, повна відповідь на перші два питання та неповна відповідь на третє питання;

39,0÷60,0 балів – у відповіді зроблені деякі не принципові помилки, несуттєвого характеру, при повних знаннях програмного матеріалу, повна

відповідь на перші два питання;

21,0÷38,0 балів – у відповіді зроблено деякі помилки, при не повних знаннях програмного матеріалу, повна відповідь на перше питання та неповна відповідь на друге і третє питання;

10,0÷20,0 балів – недостатня повнота викладення матеріалу, наявність неточностей при викладенні теоретичних питань. Порушення логічної послідовності викладення матеріалу. повна відповідь на перше питання та неповна відповідь на друге питання;

3,0÷9,0 балів – відсутність знань по більшій частині матеріалу, погане засвоєння положень курсу, неповна відповідь на три питання.

0÷2 балів – відсутність знань по матеріалу дисципліни, не засвоєння положень курсу.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль	лекції	4	3	12
	практичні заняття	1	3	3
	за результатами виконання контрольної модульної роботи	1	85	85
Разом за модуль 1				100
Разом за поточний контроль				100
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне)				
III. Підсумковий контроль (екзамен, диференційний залік)				
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Політика викладання навчальної дисципліни

Модульні контрольні роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності:

- списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);

- мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування:

- відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання;

- за об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Рекомендовані джерела інформації

Література

1. Організація служби та підготовки особового складу пожежно-рятувальних підрозділів: навч. посіб./ Безуглов О.Є., Іщук В.М., Коленов О.М., Назаров О.О., Попов В.М. – Х.: НУЦЗУ, КП «Міськдрук», 2012. 436 с.

2. Кодекс цивільного захисту України : Кодекс. - [чинний від 2013-07-01]. – К. : Міністерство з надзвичайних ситуацій України, 2013. – 82 с. – (Кодекс України).

3. Закон України Про охорону праці введено в дію Постановою Верховної Ради України від 21 листопада 2002 року N 229-IV.

4. Наказ МВС України від 26.05.2020 № 412 Про затвердження Порядку підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту.

5. Наказ МВС України від 15.06.2017 р. № 511 Про затвердження Порядку організації службової підготовки осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту.

6. Наказ МНС України від 7.05.2007 року № 312 Про затвердження Правил безпеки праці в органах і підрозділах МНС України.

7. Наказ МНС України від 30.01.2012 року № 81 Про затвердження положення про службу охорони праці МНС України.

8. Наказ МНС України від 27.06.2013р. №433 Про затвердження Методичних рекомендацій, щодо впровадження єдиного підходу до облаштування та утримання територій і об'єктів майнових комплексів підрозділів цивільного захисту.

9. Постанова КМУ від 26 червня 2013 р. № 443 Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту.

10. Постанова КМУ від 26 липня 2018 р. N 592 Про внесення змін до Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.

11. Постанова КМУ від 23 жовтня 2013 р. № 819 Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту.

12. Постанова КМУ від 28 березня 2018 р. № 230 Про внесення змін до Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту.

13. Постанова КМУ від 2 жовтня 2013 р. № 729 Про затвердження Порядку організації та проведення професійної підготовки, підвищення кваліфікації основних працівників професійних аварійно-рятувальних служб.

14. Наказ ДСНС України від 27.06.2013 р. № 432 Про затвердження Настанови з експлуатації транспортних засобів в органах та підрозділах ДСНС України.

15. Наказ МНС України від 16.12.2011 р. № 1342 Про затвердження Настанови з організації газодимозахисної служби в підрозділах оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС України.

16. Наказ МВС України від 26.04.2018 року № 340 Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж.

17. Наказ МНС України від 18.08.2006 р. № 540 Про затвердження Інструкції про порядок розслідування, ведення обліку нещасних випадків Наказ МНС України.

18. Наказ МОН України від 11 серпня 2020 р. №1037 Про Табелі термінових та строкових донесень з питань цивільного захисту.

19. Наказ МНС України від 29.05.2013 № 358 Про затвердження Норм табельної належності, витрат і термінів експлуатації пожежно-рятувального, технологічного і гаражного обладнання, інструменту, індивідуального озброєння та спорядження, ремонтно-експлуатаційних матеріалів підрозділів ДСНС України.

20. А.І.Бондаренко. Методичні рекомендації та матеріали, регламентуючі оперативно-службову діяльність підрозділів пожежної охорони Київської області., Київ, 1993р.

21. ДСТУ 2273 Пожежна техніка. Терміни та визначення основних понять.

22. Кришталь М.А. "Психологічна підготовка пожежних" ЧПБ, 1996 р.

23. Довідник пожежного рятувальника П.А. Ковальов, Р.В. Пономаренко, П.Ю. Бородич.

24. Робоча програма навчальної дисципліни «Організація професійної підготовки особового складу».

Інформаційні ресурси

<http://govuadocs.com.ua/docs/index-18683827-3.html>

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>

Розробник:

Доцент кафедри ПтаРП, к.т.н., доцент

Олег БЕЗУГЛОВ

(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)